

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 142070 24 Rev
Banjaluka, 24.07.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari stvari tužioca "Industrijske plantaže" a.d. Banjaluka, Ulica Veljka Mladenovića bb, koga zastupa punomoćnik Radmila Plavšić, advokat iz Banjaluke, protiv tuženog "Poslovna zona" a.d. Banjaluka, Ul. Veljka Mladenovića bb, koga zastupa punomoćnik Aleksandar Popović, advokat iz Banjaluke, radi regresnog duga, vrijednost spora 108.590,58 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda broj 57 0 Ps 142070 24 Pž od 25.09.2024. godine, na sjednici održanoj dana 24.07.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, obje nižestepene presude se preinačavaju tako što se tužbeni zahtjev tužioca odbija.

Odluka o troškovima parničnog postupka preinačava se tako što se obavezuje tužilac da tuženom na ime troškova cijelog postupka plati iznos od 11.745,40 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 142070 23 Ps od 18.06.2024. godine, obavezan je tuženi da tužiocu na ime regresnog duga isplati iznos od 108.590,58 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:

- na iznos od 36.196,86 KM počev od 19.05.2023. godine pa do isplate,
 - na iznos od 36.196,86 KM počev od 23.06.2023. godine pa do isplate,
 - na iznos od 36.196,86 KM počev od 24.07.2023. godine pa do isplate,
- kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.939,60 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18.06.2024. godine pa do isplate.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda broj 57 0 Ps 142070 24 Pž od 25.09.2024. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava žalbe i zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosima od po 1.614,60 KM, su odbijeni.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbaci, odnosno odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca za isplatu iznosa od 108.590,58 KM sa zakonskim zateznim kamata i troškovima postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da je 2009. godine došlo do statusne promjene – podjele Proizvodno uslužnog preduzeća „Incel“ a.d Banjaluka na dva nova društva: „Poslovna zona“ a.d Banjaluka i „Industrijske plantaže“ a.d Banjaluka; da su na osnovu Diobnog bilansa od 05.05.2009. godine, razgraničena sredstva, prava i obaveze između tužioca i tuženog, a prema stanju u poslovnim knjigama na dan 31.03.2009. godine; da je ovim Diobnim bilansom predviđeno da tužilac preuzima sve obaveze koje se na dan 31.03.2009. godine vode u dokumentaciji odvojeno, a pripadaju bivšem povezanom preduzeću „Industrijske plantaže“ d.o.o., dok tuženi preuzima obaveze koje se na dan 31.03.2009. godine vode u dokumentaciji odvojeno, a pripadaju bivšem matičnom preduzeću „Incel Holding“ a.d i bivšim povezanim preduzećima „Celuloza“ d.o.o., „Viskoza“ d.o.o i „Elektroliza“ d.o.o.; da je Diobnim bilansom predviđeno da gubitke iskazane u poslovnim knjigama „Incel“ a.d Banjaluka na dan 31.03.2009. godine u potpunosti preuzima tuženi; da su presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 114135 20 Ps 2 od 25.06.2021. godine, koja je potvrđena presudama Višeg privrednog suda i Vrhovnog suda Republike Srpske, solidarno obavezani „Poslovna zona“ a.d Banjaluka i „Industrijske plantaže“ a.d Banjaluka, da tužiocu Republici Srpskoj, Ministarstvu finansija, isplate na ime glavnog duga iznos od 1.951.232,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 16.05.2018. godine do isplate, na ime ugovorene kamate iznos od 123.344,44 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 16.05.2018. godine do isplate i na ime dospjele zakonske zatezne kamate na glavni dug za period od 22.05.2015. godine do 15.05.2018. godine iznos od 1.090.876,09 KM, uz naknadu troškova postupka u iznosu od 23.300,00 KM; da se ova obaveza odnosi na kratkoročne kredite koje je u toku 1999. godine koristio pravni prednik parničnih stranaka MDP „Incel Holding“ za koje je bankama (Razvojnoj banci a.d. i Kristal banci a.d.) garantovala Vlada RS akceptnim nalozima; da su potraživanja po osnovu tih kredita preuzeta od strane Ministarstva finansija Republike Srpske; da su Ministarstvo finansija, kao povjerilac i „Incel holding“ a.d Banjaluka, kao dužnik, zaključili Ugovor o preuzimanju duga na iznos do 427.456,49 KM počev od 31.03.2002. godine sa rokom otplate od 5 godina; da je dana 02.12.2002. godine Ministarstvo finansija donijelo dva rješenja o reprogramiranju obaveza korisnika MDP „Incel Holding“ sa p.o. ZDP „Celuloza“, nakon čega su Republika Srpska, Ministarstvo finansija kao povjerilac i „Incel Holding“ a.d Banjaluka kao dužnik, 20.05.2004. godine zaključili dva ugovora i aneks ugovora o dugoročnom kreditu; da je Republika Srpska, Ministarstvo finansija, po pravosnažnosti presude Okružnog privrednog suda u Banjaluci od 25.06.2021. godine, pismenim putem pozvao tužene, dana 11.01.2023. godine, da izvrše svoju obavezu, nakon čega se tužilac obraćao Ministarstvu finansija sa molbom da dio duga po solidarnoj obavezi isplati u ratama, te su postigli Sporazum dana 28.04.2023. godine da polovina obaveze solidarnog dužnika „Industrijske plantaže“ iznosi 2.171.811,43 KM i da se ovaj dužnik obavezuje na izmirenje ove obaveze u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosima od po 36.196,86 KM, počev od 23.05.2023. godine do 25.04.2028. godine; da je tužilac izmirio tri rate u ukupnom iznosu od 108.590,58 KM, koji iznos sa zakonskom zateznom kamatom potražuje tužbenim zahtjevom u ovoj parnici.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je zaključio da se parnične stranke u odnosu na povjerioca Republiku Srpsku, Ministarstvo finansija, pojavljuju kao

solidarni dužnici, kao i prema svim ostalim povjeriocima njihovog pravnog prednika, ali da su oni prilikom podjele (prestanka matičnog preuzeća podjelom) regulisali svoje međusobne odnose Diobnim bilansom, kojim su razgraničili obaveze koje svako od novonastalih društava preuzima. Kako je utvrđeno da tuženi prema zaključenom Diobnom bilansu preuzima sve obaveze koje pripadaju bivšem matičnom preduzeću „Incel Holding“ a.d Banjaluka, a da su obaveze koje su bile predmet pravosnažne presude, nastale do dana 31.03.2009. godine za bivše matično preduzeće „Incel Holding“ a.d Banjaluka, po ocjeni prvostepenog suda za te obaveze odgovara tuženi, da tužiocu zaključeni Diobni bilans daje pravo da postavi regresni zahtjev prema ostalim solidarnim dužnicima, ukoliko je platio dug u njihovo ime, pa je, pozivom na odredbu člana 423. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05 u daljem tekstu ZOO) obavezao tuženog da tužiocu isplati uplaćeni iznos sa zakonskom zateznom kamatom.

Drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio, temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP).

Pobijana presuda nije pravilna.

Tužilac svoj zahtjev za isplatu u odnosu na tuženog temelji na tome da je po pravosnažnoj presudi Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj Ps 114135 20 Ps 2 od 25.06.2021. godine, izmirio povjeriocu tri rate u ukupnom iznosu od 108.590,58 KM i da ima pravo regresa prema tuženom temeljem Diobnog bilansa koga su ranija preduzeća zaključila.

Tužilac i tuženi su dužnici solidarne obaveze po pravosnažnoj presudi Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj Ps 114135 20 Ps 2, kojom su obavezani da plate Republici Srpskoj, Ministarstvu finansija na ime glavnog duga iznos od 1.951.232,55 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 16.05.2018. do isplate, iznos od 123.344,44 KM na ime ugovorene kamate sa zakonskom zateznom kamatom od 16.05.2018. do isplate, na ime dospjele zakonske zatezne kamate iznos od 1.090.876,09 KM, kao i troškove postupka u iznosu od 23.300,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od prijema presude do isplate.

Tom presudom je utvrđeno da su tužilac i tuženi pravni sljednici MDP Incel Holding a.d. Banjaluka, nastali podjelom MDP Incel Holding a.d. Banjaluka, da je u sudski registar upisana statusna promjena brisanja ranijeg pravnog subjekta Incel Holding a.d. Banjaluka i upis novih pravnih subjekata nastalih podjelom - „Industrijske plantaže“ a.d. Banjaluka i „Poslovna zona“ a.d. Banjaluka, za koje je određeno da za obaveze ranijeg subjekta solidarno odgovaraju, te da su solidarni dužnici u odnosu na Ministarstvo finansija koje je preuzelo dug MDP Incel Holding, proizašao iz zaključenih ugovora o kreditu iz 1999. godine, koje je njihov pravni prednik zaključio sa Razvojnog bankom a.d Banjaluka i sa Kristal bankom a.d Banjaluka, slijedom čega su u smislu odredbe člana 414. ZOO, odgovorni za cjelokupan dug Ministarstvu finansija Republike Srpske, kako je to utvrđeno navedenom presudom.

Republika Srpska, Ministarstvo finansija, je po pravosnažnosti presude Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj Ps 114135 20 Ps 2 od 25.06.2021. godine, pismenim putem pozvao tužene iz te parnice, da izvrše svoju obavezu, nakon čega su tužilac i Republika Srpska, Ministarstvo finansija, postigli Sporazum dana 28.04.2023. godine, da polovina obaveze solidarnog dužnika „Industrijske plantaže“ iznosi 2.171.811,43 KM i da se ovaj dužnik obavezuje za izmirenje ove obaveze u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosima od po 36.196,86 KM, počev od 23.05.2023. godine do 25.04.2028. godine. Nije sporno da je tužilac izmirio tri

rate u ukupnom iznosu od 108.590,58 KM, koji iznos sa zakonskom zateznom kamatom potražuje tužbenim zahtjevom u ovoj parnici od tuženog.

Tuženi osnovano ukazuje da je pobijana odluka donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava. Regres između parničnih stranaka u konkretnom slučaju moguće je riješiti samo prema odredbi člana 423. stav 1. ZOO, a ne na osnovu Diobnog bilansa koji je zaključen između parničnih stranaka koji je bio osnov za statusnu promjenu nastalu podjelom njihovog pravnog prednika.

Prema odredbi člana 423. stav 1. ZOO dužnik solidarne obaveze koji je ispunio obavezu ima pravo zahtijevati od svakog sudužnika da mu naknadi dio obaveze koji pada na njega. Ova zakonska odredba odnosi se na pravo regresa između sudužnika koji za obavezu odgovaraju solidarno (pasivna solidarnost). Ako šta drugo nije ugovoreno ili inače ne proizlazi iz pravnih odnosa učesnika u poslu, na svakog dužnika dolazi jednak dio (odredba člana 424. stav 1. ZOO).

Solidarnu obavezu može ispuniti jedan dužnik ili svi dužnici zajedno. Solidarnost dužnika karakterišu dvije vrste odnosa: prvi između povjerioca i solidarnih dužnika i drugi, unutrašnji odnos između samih dužnika, koji dolazi do izražaja nakon ispunjenja solidarne obligacije, kada se obligacioni odnos između povjerioca i solidarnih dužnika gasi.

Kada obligaciju ne ispune svi solidarni dužnici, već samo jedan ili neki od njih, poslije ispunjenja rađaju se pravni odnosi unutar solidarnih dužnika.

Tako dužnik koji je povjeriocu ispunio obavezu u cjelosti ima pravo da zahtjeva od svakog sudužnika da mu naknadi dio obaveze koji na njega otpada, prema pravilima njihovog međusobnog odnosa, iz koje činjenice se rađa njegovo pravo da od ostalih dužnika traži dio njihove obaveze (član 423. ZOO, tzv. pravo regresa). Pravo na regres ima i solidarni dužnik koji je ispunio obavezu u iznosu koji je veći od dijela duga koji prema unutrašnjem – međusobnom odnosu solidarnih dužnika pada na njega. Ovo pravo zasniva se na tome da svako ima pravo na naknadu ako je potrošio za drugoga.

Isplatom cijelog duga (član 423. stav 1. ZOO), ili iznosa koji je veći od njegovog dijela, jedan dužnik koji je u ispunjenju solidarne obaveze isplatio svoj dug i dijelove duga ostalih solidarnih dužnika, stiče pravo da od ostalih dužnika traži dio njihove obaveze. Na ovaj način se vrši zaštita solidarnog dužnika koji je isplatom solidarnog duga povjeriocu podnio veći teret.

Prema tome, kod činjenice da su tužilac i tuženi dužnici solidarne obaveze utvrđene po pravosnažnoj presudi Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj Ps 114135 20 Ps 2, na osnovu koje je tužilac platio tri rate u ukupnom iznosu od 108.590,58 KM, kao dio svog duga koji po Sporazumu sa povjeriocem iznosi 2.171.811,43 KM, proizlazi da tužilac nije platio cijeli dug, niti dio duga tuženog kao drugog solidarnog dužnika, pa on prema odredbi člana 423. stav 1. ZOO ne može osnovano postaviti zahtjev da mu tuženi plati traženi iznos, zbog čega je tužbeni zahtjev za plaćanje traženog iznosa sa kamatom valjalo odbiti.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci na temelju odredbe člana 250. stav 1. ZPP.

Kako su odluke nižestepenih sudova preinačene, to je ovaj sud odlučio o troškovima cijelog postupka na osnovu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, a u vezi sa članom 386. stav 1. i članom 387. ZPP. Obavezan je tužilac da tuženom, koji je uspio sa revizijom, naknadi na ime troškova cijelog postupka iznos od 11.745,40 KM, od čega na ime troškova prvostepenog

postupka iznos od 4.516,20 KM (na ime sastava odgovora na tužbu 736,00 KM, pristupa na 3 održana ročišta po 736,00 KM, paušala 736,00 KM, PDV 656,20 KM i satnice 180,00 KM), te na ime troškova žalbenog postupka 3.614,60 KM (za sastav žalbe sa paušalom i PDV 1.614,60 KM, uvećano za taksu na žalbu 2.000,00 KM), te troškova revizionog postupka iznos od 3.614,60 KM (za sastav revizije sa paušalom i PDV 1.614,60 KM, uvećano za taksu na reviziju 2.000,00 KM).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić